

BEDRE LÆRING

RAMMEVERK FOR KVALITET I BÆRUMSSKOLEN

BÆRUM
KOMMUNE

INNHOOLD

Kapittel 1 _____	04
Hvorfor et rammeverk for kvalitet?	04
Kapittel 2 _____	07
Rammeverk for kvalitet i bærumsskolen	07
Kapittel 3 _____	08
Områder, indikatorer og kjennetegn	08
Vurdering for, som og av læring _____	08
- Indikator 1	10
- Indikator 2	12
- Indikator 3	14
- Indikator 4	16
- Indikator 5	18
Dybdelæring _____	20
- Indikator 1	21
- Indikator 2	23
- Indikator 3	25
- Indikator 4	27
- Indikator 5	29
- Indikator 6	31
Livsmestring _____	33
- Indikator 1	34
- Indikator 2	36
- Indikator 3	37
- Indikator 4	39
- Indikator 5	41

FORORD

Kjære kollegaer

I 2012 ble kvalitetsplanen for bærumsskolen, *Bedre læring*, vedtatt av daværende Sektorutvalg for barn og unge. Satsningsområdene i planen var *Relasjons- og ledelseskompetanse*, *Vurdering for læring* og *Digital didaktikk*. Både bærumsskolen og verden for øvrig har utviklet seg siden 2012. Vi står i et veiskille der digitalisering, globalisering og livsmestring står høyt på agendaen. Samtidig har vi fått en ny, overordnet del for opplæringen og vet at nye læreplaner vil se dagens lys høsten 2019.

Med utgangspunkt i [Meld. St. 28 \(2015 – 2016\)](#) og «[Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen](#)» og det arbeidet skolene allerede har gjort med kvalitetsplanen «Bedre læring», har Hovedutvalget vedtatt et rammeverk for kvalitet. I rammeverket presenteres flere elementer som vi vet virker for å videreutvikle god praksis i skolen. Rammeverket er et verktøy som gir muligheter for at hver enkelt skole kan identifisere styrker og svakheter i egen praksis, velge egne satsningsområder, legge til rette for dype samtaler om læring og gjøre kollektive endringer av praksis. Hensikten med rammeverket er å støtte skoleledernes strategiske planlegging og ressursallokering på egen skole.

Vi har grunn til å tro at når foresatte, elever, lærere, skoleledere og skoleeiere arbeider med noen få, felles, spissede mål, er sjansen for progresjon og suksess størst. Når vi også har en undersøkende og forskningsbasert tilnærming til elevenes læring og vår profesjonelle praksis, vet vi at vi kan gi Bærums barn og unge en enda bedre skolehverdag. Vi håper dette rammeverket kan gi dere den støtten dere trenger i arbeidet.

Sandvika, mars 2018

Anne Lene W. Hojem

Leder Hovedutvalg barn og unge

Siv Herikstad

Kommunalsjef Oppvekst skole

Hvorfor et rammeverk for kvalitet?

Målet med rammeverket for kvalitet i bærumsskolen er å bidra til at elevene får et maksimalt faglig og personlig utbytte av opplæringen. Rammeverket er ment å skape en dynamisk tilnærming til skoleutvikling og skal støtte lærere, skoleledere og skoleeier i det kontinuerlige arbeidet med å videreutvikle praksisen til elevenes beste.

Rammeverket skal være:

- en hjelp til skolene i å identifisere områder for utvikling, samt å angi neste steg
- et utgangspunkt for kollektive samtaler om læring og utvikling
- en videreutvikling av en undersøkende praksis knyttet til elevers læring og utvikling
- en hjelp til skolene i arbeidet med å legge planer for skoleutvikling
- en modell som skaper sammenheng i og mellom skoler i kommunen og kommunens øvrige instanser og satsingsområder

Rammeverkets oppbygging

Modellen som illustrerer rammeverket er designet som et hjul for å synliggjøre hvordan de ulike nivåene og handlingene er gjensidig avhengig av hverandre for å kunne skape god skoleutvikling. Hjulet danner sammenheng, en grunnmur basert på felles forståelse og praksis, i arbeidet til alle som har sitt daglige virke i skolen. Når rammeverket blir brukt som et verktøy for å reflektere rundt egen praksis og for skoleutvikling, vil lærerens undervisning og elevenes læring kunne videreutvikles.

Den innerste sirkelen beskriver hva som er det sentrale målet med arbeidet. Når vi skriver «hver enkelt elev løfter seg», mener vi at hver enkelt elev i bærumsskolen skal bli møtt med høye forventninger og få utvikle sitt potensial for trivsel, mestring og læring.

Den neste sirkelen i modellen beskriver preget på det som foregår i skolen. **Relasjon** understreker at alt undervisnings- og læringsarbeid er avhengig av en god relasjon, uansett om det er voksne eller barn som lærer. **Ambisjon** dreier seg om at vi skal ha høye forventninger om mestring for alle elever, og for alle handlinger vi gjør i skolen. **Presisjon** dreier seg om at praksisen er tilpasset hver enkelt elev og at vi har en tydelig kommunikasjon og målretting.

Den tredje sirkelen beskriver de tre hovedområdene bærumsskolen har valgt som skal støtte videreutvikling av undervisningspraksis og kollektiv profesjonsutvikling på skolene: *Vurdering for, som og av læring, Livsmestring og Dybdelæring*. For å synliggjøre hvordan dette kan gjøres, har vi utarbeidet et sett med indikatorer og tilhørende beskrivelser av god praksis.

Den ytterste sirkelen i modellen beskriver hvilke prinsipper som ligger til grunn for utvikling av en god kultur for læring og samarbeid i organisasjonen. Samspillet mellom de ulike elementene i denne modellen bidrar til å heve kvaliteten på all undervisning og læring i skolen.

Modellen angir en skolekultur der:

- *ansvarliggjøring* brukes som prinsipp for å sikre elevenes læring og progresjon, og en kontinuerlig utvikling av skolen. Det handler også om de ansattes læring og utvikling
- undervisnings- og læringsarbeidet kjennetegnes av *profesjonell læring*
- det er en *forskningsbasert tilnærming* til undervisning og læring
- ansatte, elever og foreldre begrunner valgene sine i felles *holdninger, normer og verdier*. Det preger handlingene i skolen
- arbeidet som gjøres er *transparent*, i den forstand at det preges av samarbeid og deling, og er synlig og åpent for alle

Arbeid med skoleutvikling og egenvurdering

For å lykkes med bruk av rammeverket, er det avgjørende at alle ledd i skolesamfunnet støtter opp under skolens kjernevirksomhet: undervisning og læring. Det er viktig at det er sammenheng i planverkene fra departementet, skoleeier, skoleleder og lærer, helt ut til hvert enkelt klasserom.

Rammeverket er et verktøy for skolens vurdering av egen praksis. Det skal brukes til å identifisere skolens styrker, områder med behov for forbedringer, eller neste steg i utviklingen. Rammeverket skal være utgangspunktet for en utforskende prosess der spørsmålet om hva som skaper bedre læring for elevene må besvares av både kvalitative og kvantitative data. Hvert år skal skolene gjennomføre en egenvurdering der de med utgangspunkt i rammeverket evaluerer arbeidet med undervisning og læring og legger en strategi for videreutvikling av egen praksis. Ved å involvere hele skolen i egenvurderingsprosesser vil skolen i felleskap øke kapasitet, konsistens i aktiviteter på tvers i skolen og til sist støtte elevenes økte læring og trivsel. Analysen av hver skoles praksis skal munne ut i en utviklingsplan for skolen.

Rammeverk for kvalitet i bærums skolen

EN STØTTE I SKOLEUTVIKLING OG LÆRING

■ VURDERING FOR, SOM OG AV LÆRING

1. Vurderingen er knyttet til læreplanen og gir grunnlag for neste steg i undervisning og læring.
2. Et rikt utvalg av vurderingsresultater brukes kontinuerlig for å monitorere elevenes læring.
3. Tilbakemeldinger knyttet til elevenes progresjon gis kontinuerlig i læringsprosessen.
4. Elevene er delaktige og selvregulerende i egen læringsprosess.
5. Vurdering av læring underveis i skoleløpet gir relevant og meningsfull informasjon om måloppnåelse, for å vise neste steg i læringsprosessen.

■ DYBDELÆRING

1. Elevene anvender grunnleggende ferdigheter i alle fag.
2. Elevene lærer fag med utgangspunkt i kjerneelementene i fagene.
3. Elevene arbeider med relevante utfordringer og stiller kritiske spørsmål.
4. Opplæringen bærer preg av innovasjon og kreativitet.
5. Elevene kommuniserer og samarbeider med hverandre. De lærer med og av hverandre.
6. Elevene er selvregulerte og reflekterer over egen læring.

■ LIVSMESTRING

1. Elevene har en sunn fysisk og psykisk helse og utvikler sin sosiale- og emosjonelle kompetanse.
2. Elevene utvikler sin metakognitive kompetanse og opplever seg som aktører i eget og andres liv.
3. Elevene samarbeider og bidrar til fellesskapet med medelever, voksne på skolen og resten av skolesamfunnet.
4. Elevene tar medansvar og utøver medborgerskap.
5. Elevene tar bærekraftige og klimakloke valg.

Områder, indikatorer og kjennetegn

OMRÅDE 1: Vurdering for, som og av læring

Med *vurdering* tenker vi på prosessen hvor vi samler informasjon om elevenes læringsprogresjon innenfor et tema eller fag. Hovedhensikten med vurdering er å øke elevenes læring. Vurdering danner grunnlag for å justere og tilpasse opplæringen for å oppnå høyest mulig læringsutbytte. I forskrift til opplæringsloven brukes begrepene *underveisvurdering* og *sluttvurdering*. Underveisvurdering skal gis løpende i opplæringen som veiledning til eleven.

Vurdering for læring skjer underveis i læringen og er interaktiv. Lærere bruker vurdering for læring som motivasjon for læring. Elevene forstår nøyaktig hva de skal lære, hva som forventes av dem og de får tilbakemelding og råd om hvordan de skal forbedre sitt arbeid. Lærerne veileder elevene i å sette individuelle mål. Lærerne bruker underveisvurdering som undersøkende verktøy for å avdekke eventuelle misforståelser, finne elevens forutsetninger og forkunnskaper og eventuelle hull eleven kan ha. Det store spekteret av informasjon som lærere samler om elevs læringsprosesser, danner grunnlaget for å bestemme hva læreren trenger å gjøre for at elevens progresjon øker. Lærerne tilpasser undervisning og

ressurser, differensierer undervisningsstrategier og læringsmuligheter for å hjelpe den enkelte elev fremover i sin læring. Tilbakemeldingene er læringsfremmende, med innhold og form som skal bidra til elevens motivasjon og mestringfølelse.

Vurdering som læring krever at eleven tar en aktiv rolle i egen læring. Selve vurderingsprosessen er en del av læringen. Elevene overvåker egen læring, stiller seg selv spørsmål, og bruker varierte strategier for å bestemme hva de kan, hva de vil gjøre i neste fase og hvordan de skal vurdere ny læring. *Vurdering som læring* er en metakognitiv prosess som skal oppmuntre eleven til å ta ansvar for egen læring og være selvregulerende i læringen.

Vurdering av læring er summativ og sier noe om hvor godt elevene lærer. For elevene skal vurdering av læring kun foregå ved eksamen på 10. trinn. På andre områder kan den bidra til viktige beslutninger som vil påvirke utvikling i skolen. Det er da viktig at den er troverdig og forsvarlig.

Skoleeiers ansvar:

- Bygger sin ledelse, utvikling og praksis innen vurdering på relevant forskning.
- Sikrer at gode kartleggingssystemer er tilgjengelig for skolene.
- Bruker data om elevens læring som grunnlag for å utvikle mål, systemer, strategier og kompetanseheving for bærumsskolen, og som grunnlag for beslutningstaking og handling i kommunen.
- Analyserer resultatutvikling og skolens vurderingspraksis sammen med skolene.
- Støtter skolene i arbeidet med å utvikle høy kvalitet på skolens vurderingspraksis og sikre at vurderingsarbeidet er evidensbasert.
- Etablerer samarbeidsstrukturer for erfaringsdeling og kompetanseheving i lærende team på tvers av skoler.
- Fremmer en kultur for refleksjon og undersøkende praksis, der feil sees på som en kilde til læring.
- Skaper et felles ansvar for sektorens kontinuerlige utvikling på alle nivå.
- Samarbeider med andre kommuner og utdanningsinstitusjoner om vurderingspraksis, og søker ny, forskningsbasert kunnskap.

INDIKATOR 1

Vurderingen er knyttet til læreplanen og gir grunnlag for neste steg i undervisning og læring.

På skolen:

- Skolens praksis vurderes opp mot ny forskning og nasjonale retningslinjer.
- Læreplan, læringsmål, vurdering og undervisning er hyppig tema i lærernes samarbeidstid.
- Lærerne har et felles språk for undervisning og vurdering på tvers av trinn og klasser.
- Lærerne har samme forståelse av hva vurdering *for, som, og av* læring er og hvordan det påvirker undervisningsplanleggingen.
- Hvilke aktiviteter og oppgaver som gir god læring drøftes og bestemmes i felleskap, for eksempel gjennom lærende team.
- Lærerne lager felles kriterier for deres undervisnings- og vurderingspraksis. Hensikten er å skape felles forståelse, styrke kvalitet og konsistens på tvers av trinnene.

I klasserommet:

- Lærerne har høye forventninger til elevene og utformer presise læringsmål og suksesskriterier som viser hva som forventes av dem. Elevene forstår læringsmålene og kriteriene.
- Målene er synlige for elevene og elevene vet at de er på skolen for å lære.
- Lærerne modellerer god praksis og viser eksempler på kvalitetsarbeid som viser god måloppnåelse.
- Lærerne skaper et klima der elevene arbeider utholdende med sine utfordringer og samtidig opplever mestring.
- Arbeidet i klasserommet bidrar til en kultur der eleven opplever at lærerne er partnere i deres læring.
- Etter hvert som eleven lærer, tilpasses ambisjoner, læringsmål og suksesskriterier til elevens progresjon.
- Lærerne vurderer og veileder elevenes utvikling av ferdigheter, læringsstrategier og arbeidsvaner underveis.

Elevene:

- Elevene vet hva de skal gjøre i timen og hvorfor, og kan forklare det til andre.
- *Vurdering som og for læring* er synlig i aktivitetene elevene gjør.
- Oppgaver og aktiviteter er knyttet til elevenes egne læringsmål og oppleves som relevante.
- Elevene er aktive i planlegging og fastsetting av egne ambisiøse læringsmål og presise suksesskriterier som de kan vurdere egen progresjon opp mot.
- Elever og lærere utvikler klare kriterier for god arbeidspraksis sammen. Elevene vurderer seg selv opp mot disse.

Foreldrene:

- Foreldrene samtaler om hva læring og vurdering betyr sammen med eleven og læreren.
- Foreldrene søker informasjon om hva elevene skal kunne og hvordan den skal oppnå dette, og samtaler med eleven om det.
- Foreldrene engasjerer seg i og reflekterer rundt kvaliteten på det eleven produserer sammen med eleven.

INDIKATOR 2

Et rikt utvalg vurderingsresultater brukes kontinuerlig for å monitorere elevenes læring, endre og tilpasse undervisning og bestemme neste steg i læringsarbeidet.

På skolen:

- Skolen har et godt system og gode rutiner for kartlegging og vurdering.
- Skolen har gode systemer for å monitorere og dokumentere elevenes læringsutbytte på ulike områder.
- Skolen bruker resultater og brukerundersøkelser systematisk for å videreutvikle skolens vurderings- og undervisningspraksis. Disse gir grunnlag for avgjørelser, ressursfordeling, planlegging og tilpassing av opplæringen.
- Elevresultatene gir innsikt i undervisningens innflytelse på elevenes læring og brukes for å utvikle lærernes profesjonelle undervisningspraksis.
- Skolen har en felles praksis for kartlegging *før, underveis* og *etter læring*, tilpasset det enkelte trinn.
- Profesjonell læring i klasserommet undersøkes systematisk, gjennom for eksempel klasseromsobservasjoner, videoobservasjoner og utviklingssamtaler mellom lærer-veileder eller lærer-leder. Kunnskap deles på skolen og brukes til videre utvikling.

I klasserommet:

- Kartlegging av elevens læring dokumenteres jevnlig.
- Lærerne kartlegger elevenes kunnskap og ferdigheter *før, underveis* og *etter læring*.
- En rekke varierte vurderingsmetoder, strategier og verktøy brukes for å danne et så presist bilde av elevenes kunnskaper og ferdigheter som mulig.
- Kunnskap om elevens læringsutbytte danner grunnlaget for neste steg i undervisning og læring.

Elevene:

- Elevene bruker vurderingsresultatene til følge med på og reflektere over egen progresjon og for å beskrive egen læring.
- Elevene bruker resultatene som grunnlag for å finne nye mål.

Foreldrene:

- Foreldrene vet hvor langt deres barn har kommet i sin måloppnåelse av sentrale kompetansemål i utvalgte fag.
- Foreldrene reflekterer sammen med eleven om hvilke forventninger de har til innsats og videre progresjon som må til for å nå målene.

INDIKATOR 3 | Tilbakemeldinger knyttet til elevens progresjon gis kontinuerlig i læringsprosessen.

På skolen:

- En *kultur for læring* (et lærende tankesett) preger skolen. Å gjøre feil betraktes som en mulighet for læring og forbedring.
- Lærernes tilbakemeldingspraksis er jevnlig tema i lærernes samarbeidstid. Lærerne deler sin beste praksis med hverandre og vurderer den i lys av forskning.
- Hva som kjennetegner en god, beskrivende tilbakemelding drøftes løpende i lærende team.
- Skolen har et digitalt system der elevene får hyppige tilbakemeldinger.
- Skolen har et digitalt system der elevene kan samle arbeider som viser beste måloppnåelse og tilbakemeldinger. Systemet gir foreldre anledning til å følge sitt barns læring og vurdering.

I klasserommet:

- Lærerne følger elevenes progresjon gjennom arbeid i grupper, alene, og for eksempel i læringspar.
- Tilbakemeldingene elevene får er beskrivende og undersøkende heller enn evaluerende. På denne måten motiveres elevene til å utvide sin refleksjon, metakognisjon og kritiske tenkning.
- Tilbakemeldingene elevene får gir god effekt, fordi de beskriver styrker og områder for vekst og fore slår hvordan de kan komme seg videre i arbeidet.
- Tilbakemeldingene elevene får er presise og få, og de gis til riktig tid, slik at de ikke oppleves overveldende for eleven. Tilbakemeldingene gjør eleven i stand til å prøve ett råd av gangen. De kan bestå av små læringstips og påminnelser.
- Elevene får hyppige tilbakemeldinger.
- Tilbakemeldingene elevene får modellerer tankeprosesser som vil hjelpe elevene til å bli mer selvstendige i vurderingen av egen læring og fremgang.

Elevene:

- Elevene bruker tilbakemeldingene de får til å forbedre sitt eget arbeid.
- Elevene opplever at tilbakemeldingene lærer dem *hvordan* de skal monitorere egen læring og støtter deres selvregulering.
- Elevene gir presise, konstruktive og forklarende tilbakemeldinger til seg selv og sine kamerater, med utgangspunkt i kriteriene de har fått presentert for arbeidet.
- Elevene gir læreren tilbakemeldinger på lærerens undervisning og oppfølging.

Foreldrene:

- Foreldrene har innblikk i og er interessert i tilbakemeldingene eleven får.
- Foreldrene feirer sitt barns arbeidsinnsats, utholdenhet og progresjon.

INDIKATOR 4 | Elevene er delaktige og selvregulerende i egen læringsprosess.

På skolen:

- Lærerne har en felles forståelse for hvordan elevene skal involveres i opplæringen og vurderingen.
- Lærerne deler strategier for å hjelpe elevene til å utvikle, forstå og å bruke kriterier, identifisere egne styrker og forbedringsområder, og for å utvikle læringsmål.
- Lærerne analyserer egen praksis og egen utvikling, og er hverandres kritiske venner, for eksempel gjennom praksisobservasjon, samtaler og veiledning i lærende team.

I klasserommet:

- Et lærende tankesett preger læringsmiljøet og elevene er trygge på hverandre slik at de tør prøve og gjøre feil.
- Lærerne underviser i og modellerer ferdigheter i og strategier for egenvurdering og kameratvurdering.
- Lærerne modellerer tankeprosesser og refleksjoner som vil hjelpe elevene til å bli mer selvstendige i å vurdere egen læring og progresjon.
- Lærerne gir presise og beskrivende tilbakemeldinger på elevenes ferdigheter i å vurdere seg selv og andre.
- Elevene får anledning til å forstå deres personlige læringsprosess gjennom metakognitiv dialog og klassesamtaler.
- Undervisningen trener elevenes selvregulerings-evner, blant annet ved å gi dem jevnlig muligheter til egenvurdering.
- Lærerne veileder elevene i å sette sine egne mål og overvåker deres fremgang mot målene.

Elevene:

- Elevene bruker læringsmål, suksesskriterier og egenvurderingsferdigheter til å følge med på eget arbeid, vurdere det og til å sette egne, nye mål underveis.
- Elevene ser positivt på å «prøve og feile». De ser feil som en mulighet for vekst og læring.
- Elevene har kunnskap om, og kan vise og beskrive sin læring på ulike måter.
- Elevene er kritisk tenkende og stiller spørsmål ved kvaliteten på eget arbeid og egen læring.
- Elevene kan forklare og stille spørsmål ved egen og andres læring, for eksempel ved å være engasjerte i lærende samtaler og kameratvurdering.
- Eksempler på kvalitetsarbeid hjelper elevene til å forstå hva kvalitet er og til å selv utforme suksesskriterier for eget arbeid.

Foreldrene:

- Foreldrene har kunnskap om et vekstorientert tanke sett og ser effekten det har for sitt barns læring og utvikling når det tør prøve og feile.
- Foreldrene oppmuntrer eleven i arbeidet med egenvurderingen og støtter gode arbeidsvaner, innsats og utholdenhet.
- Foreldrene lytter til elevens beskrivelse av eget arbeid.

INDIKATOR 5

Vurdering av læring underveis i skoleløpet gir relevant og meningsfull informasjon om måloppnåelse, for å vise neste steg i læringsprosessen.

På skolen:

- Skolen har en vurderingspraksis som er tydelig formulert og som deles av alle.
- Skolen gjennomfører nasjonale kartlegginger, prøver og eksamen.
- Det er åpenhet rundt resultatene på nasjonale og lokale kartlegginger, prøver og eksamen, både på trinn- og skolenivå.
- Skolen har lik praksis for skriftlig vurdering. Tilbakemeldingene er presise, tydelige, personlige og meningsfulle. Den skriftlige vurderingen reflekterer elevens progresjon og peker ut neste steg.
- Skolen har felles praksis for informasjon og samarbeid med elever og foreldre om læring, og vurdering av læring.

I klasserommet:

- Et bredt utvalg av resultater fra kartlegginger og annen dokumentert vurdering som observasjoner, elevsamtaler, presenteres i utviklingsamtalen.
- *Vurdering av læring* tar utgangspunkt i kompetansemålene i fagene og sier noe om grad av måloppnåelse.
- All kommunikasjon om vurdering av læring er individuell, presis og meningsfull.
- Lærerne vurderer aktivt sitt eget bidrag til elevens læring.

Elevene:

- Elevene mottar halvårsvurdering to ganger i året
- Elevene deltar i utvelgelsen av arbeider som viser deres læring og er delaktige i valg av hvordan de skal presentere sin vurdering av læring i utviklings-samtalen to ganger i året.
- Elevene evaluerer selv sine ferdigheter, arbeidsvaner og holdninger.
- Eleven viser at de forstår hvordan deres læring blir vurdert.
- Elevene bruker resultatene til å sette seg nye mål.
- Elevene identifiserer og kommuniserer hvordan de best lærer, hvilke individuelle styrker de har og sine utviklingsområder.
- Elevene deltar i diskusjoner der mål, suksesskriterier, vurderingsferdigheter og vurderingsformer er tema.

Foreldrene:

- Foreldrene kjenner til hensikten med kartlegging og vurdering.
- Foreldrene deltar på utviklingssamtaler to ganger i året, sammen med sitt barn og barnets lærer.
- Foreldrene har innsikt i elevenes resultater og måloppnåelse slik at de aktivt kan hjelpe sitt barn videre.
- Foreldrene har kunnskap om hvordan læreren og barnet selv evaluerer barnets læringsferdigheter, arbeidsvaner og holdninger.

OMRÅDE 2: Dybdelæring

Dybdelæring er et prinsipp for læring og en tilnærming til læring og undervisning. Dybdelæring handler om å gi tid og rom til å skape varig læring for den enkelte elev. Samtidig er dybdelæring mer enn tid, dybdelæring handler om hvordan man tilnærmer seg fag og fagområder. Dybdelæring handler om å utvikle forståelse for sentrale elementer, innenfor enkeltfag, men også om å se sammenhenger mellom ulike fagområder. Når elevene ser på prinsipper og ideer fra flere vinkler er det gode muligheter for å skape en dypere forståelse. Dybdelæring handler ikke om bare å tilegne seg faktakunnskap, men om anvendelse. Elevene bruker kunnskapen de har tilegnet seg til å løse oppgaver og mestre utfordringer, kognitivt, praktisk og sammen med andre. Dybdelæring forutsetter at elevene er aktive deltagere i egen læringsprosess og utvikler evne til å monitorere og vurdere egen mestring og fremgang. Målet med dybdelæring er varig endring i forståelse. Elevene tilegner seg kunnskap, ferdigheter og kompetanse for livet.

Skoleeiers ansvar:

- Bygger sin ledelse, utvikling og praksis innen dybdelæring og grunnleggende ferdigheter på relevant forskning.
- Støtter skolene i arbeidet med å utvikle høy kvalitet på skolens undervisningspraksis.
- Etablerer samarbeidsstrukturer for erfaringsdeling og kompetanseheving i lærende team på tvers av skoler.
- Fremmer en kultur for refleksjon og undersøkende praksis der det å feile sees på som en vei til læring.
- Skaper et felles ansvar for sektorens kontinuerlige utvikling på alle nivå.
- Har et overordnet perspektiv på utviklingsområder, i tråd med kvalitetsplanen slik at også lærere og skoler opplever dybdelæring i sin utvikling.

INDIKATOR 1 | Elevene anvender grunnleggende ferdigheter i alle fag.

På skolen:

- Lærerne samarbeider og planlegger grunnleggende ferdigheter inn i alle fag, på fagenes premisser.
- Systematisk arbeid med tverrfaglige temaer gjenspeiles i skolens planer.
- Det er progresjon i utvikling av de grunnleggende ferdighetene gjennom grunnskolen.
- Arbeidet med grunnleggende ferdigheter er problembasert, faglig utfordrende og tilpasset elevenes nivå.
- Skolen informerer foreldre om de grunnleggende ferdighetene og gir eksempler på disse, for eksempel på foreldremøter.

I klasserommet:

- Undervisningen støtter elevenes utvikling av de grunnleggende ferdighetene.
- Elevene arbeider med oppgaver hvor fagspesifikke kompetanser og de grunnleggende ferdighetene brukes.
- Grunnleggende ferdigheter brukes på fagenes premisser og eksplisitt i alle fag. Fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene.
- Grunnleggende ferdigheter brukes som en bro mellom fag og setter ulike læringsmål i sammenheng.

Elevene:

- Elevene bruker grunnleggende ferdigheter i alle fag.
- Elevene bruker de grunnleggende ferdighetene til å identifisere, forstå, tolke, skape og kommunisere i ulike situasjoner og fag.
- Elevene bruker de grunnleggende ferdighetene til å sortere og analysere, oppsummere, sammenstille og sammenligne informasjon fra ulike kilder, både i og utenfor klasserommet.

Foreldrene:

- Foreldrene bruker sin kunnskap om grunnleggende ferdigheter i møte med barna.

INDIKATOR 2 | Elevene lærer fag med utgangspunkt i kjerneelementene i fagene.

På skolen:

- Lærerne reflekterer jevnlig over sammenhengen mellom opplæringen i fagene og de overordnede målene, verdiene for opplæringen.
- Skolelederne skaper plattformer og systemer for faglig samarbeid på skolen.
- Lærerne samarbeider i fag og på tvers av fagfelt. Skolen informerer foreldre om undervisningsmetoder og prinsipper for undervisningen i de ulike fagene.

I klasserommet:

- Undervisningen gjør elevene fortrolige med sentrale begreper, prinsipper, metoder og tenkemåter innfor de ulike fagfeltene.
- Lærerne følger elevenes progresjon tett. Undervisningen bygger på elevenes kunnskap. Oppgaver og aktiviteter er tilpasset elevenes nivå.

- Undervisningen er temabasert og noen ganger tverrfaglig. Kjerneelementene gjenspeiles i hele læringsprosessen; i læringsmålene, undervisningen, læringsarbeidet og vurderingen.
- Elevene møter oppgaver og varierte aktiviteter av stadig økende kompleksitet.
- Undervisningen gir rom for at elevene kan gå i dybden for å forstå begreper og problemstillinger innenfor faget.
- Elevene får tid til å utforske, oppdage og anvende kjerneelementene sammen med medelever.
- Lærerne bruker verktøy for å utforske, eksemplifisere og monitorere læringsarbeidet.
- Elevenes tenkning, refleksjon og undring er synlig i klasserommet og preger arbeidet med kjerneelementene.

Elevene:

- Elevene knytter ny kunnskap til det de kan fra før. Elevene anvender den nye kunnskapen i nye situasjoner og ulike sammenhenger.
- Elevene ser etter mønstre og underliggende prinsipper når de arbeider med oppgaver og løser problemer.
- Elevene utforsker og oppdager.
- Elevene uttrykker hva de tenker, sine refleksjoner og sin undring når de arbeider med oppgaver og løser problemer.
- Elevene bruker sentrale begreper, prinsipper, metoder og tenkemåter i fagene når de løser oppgaver og problemer.
- Elevene viser varig endring i forståelse etter at de har arbeidet med et tema.

Foreldrene:

- Foreldrene har innsikt i skolens undervisningsmetoder og prinsipper for undervisningen.

INDIKATOR 3

Elevene arbeider med relevante utfordringer og stiller kritiske spørsmål.

På skolen:

- Lærerne ved skolen resonnerer og analyserer når de møter utfordringer og bruker relevante strategier for kompleks problemløsning.
- Årsplanene fremmer undersøkende læring og refleksjon.
- Skolen har planer og systemer for å arbeide med de tre tverrfaglige temaene (*Folkehelse og livsmestring, Demokrati og medborgerskap og Bærekraftig utvikling*) i ulike fag og på tvers av fag.
- Skolen informerer foreldre om hvordan de arbeider med kritisk tenkning og problemløsning.

I klasserommet:

- Undervisningen gir relevante problemer med mange innfallsvinkler. Problemene kan ikke «googles».
- Lærerne modellerer ulike tilnæringsmåter for elevene, blant annet problemløsningsstrategier, hvordan man kan finne sammenhenger, vurdere informasjon kritisk og reflektere.
- Elevene møter oppgaver hvor de må anvende kunnskap de har tilegnet seg i nye situasjoner og kontekster. Dette er oppgaver der det ikke er åpenbart hvilke strategier og metoder som kan brukes.
- Elevene lærer å tenke kritisk, analysere og se sammenhenger. Lærer modellerer.
- Spørsmålene lærerne stiller krever at elevene forklarer, anvender det de har lært og trekker slutninger.
- Elevene blir utfordret til å prestere like over sitt eksisterende nivå.
- Elevene lærer om ulike tankesett (lærende og statisk tankesett) i et trygt klassemiljø.

Elevene:

- Elevene er nysgjerrige og oppdager selv autentiske og relevante problemer. De stiller spørsmål for å sette undersøkelser i gang.
- Elevene utvikler dybdekunnskap gjennom å skape, utforske og eksperimentere.
- Elevene bruker fornuften på en undersøkende og systematisk måte i møte med konkrete og praktiske utfordringer, fenomener, ytringer og kunnskap.
- Elevene analyserer problemer, prøver ut og utforsker ulike løsninger. De evaluerer og gjør kursendringer underveis i arbeidet.
- Elevene bruker vitenskapelige metoder og tenkemåter for å vurdere informasjon og argumenter.
- Elevene ser positivt på det å gjøre feil og viser utholdenhet når de arbeider med utfordrende oppgaver.
- Elevene velger hvilke ressurser som er hensiktsmessige og relevante i ulike lærings situasjoner.

- Elevene vurderer, sammenligner, sammenstiller og bruker informasjon fra ulike, og motstridende kilder. Elevene tenker kritisk om hvordan kunnskap skapes.
- Elevene utviser digital dømmekraft og bruker digitale redskaper, medier og ressurser på en forsvarlig måte. De har et bevisst forhold til personvern og etisk bruk av internett.

Foreldrene:

- Foreldre har innsikt i skolens undervisningsmetoder og prinsipper for undervisningen.
- Foreldre hjelper sitt barn ved å gi dem strategier for problemløsning, for å se de store sammenhengene, vurdere informasjon kritisk og reflektere over det de finner.
- Foreldre er informert om ulike tankesett (lærende og statisk) og oppmuntrer sitt barn til å «prøve og feile» og være utholdende i møtet med utfordringer.

INDIKATOR 4 | Opplæringen preges av innovasjon og kreativitet.

På skolen:

- Lærerne tør å ta initiativ, være nyskapende og se utenfor rammene.
- Skolen arbeider med innovasjon og entreprenørskap. Det er klare forventninger til læring og utvikling i organisasjonen og hos elevene.
- Skolen monitorer arbeidet med innovasjon, evaluerer prosjektene og justerer kursen underveis.
- Lærerne deltar i endringsprosesser og har kunnskap og verktøy for å jobbe med innovasjon og entreprenørskap i undervisningen.
- Skolen samarbeider med nærmiljøet for å gjøre oppgaver relevante og realistiske.
- Et globalt perspektiv utvikles og fremstilles på tvers av fag gjennom arbeid med innovasjon.

I klasserommet:

- Undervisningen er variert og nyskapende, men fundamentert i anerkjente pedagogiske prinsipper.
- Lærerne tar initiativ og ser utenfor rammene.
- Undervisningen gir elevene mulighet til å utvikle engasjement og utforskertrang.
- Elevene lærer å ta initiativ og løse problemer fra egen hverdag og nærmiljø. Lærerne veileder og modellerer underveis ved å bruke varierte arbeids- og organiseringsformer.
- Elevene lærer å planlegge, gjennomføre og vurdere prosjekter.
- Undervisningen gir rom for kreativ undring og nyskaping. Kreativitet utvikles i arbeid med alle fag.
- Lærerne skaper et trygt klassemiljø der elevene oppmuntres til å ta sjanser, løse utfordringer på forskjellige måter og der det er lov å gjøre feil.
- Elevene får innblikk i verden utenfor klasserommet, blant annet ved å løse problemer, samarbeide og bruke digitale redskaper.

Elevene:

- Elevene er nyskapende og tar initiativ til å finne ut av nye problemstillinger eller utviklingsprosjekter. Elevene utviser kreativitet i disse prosessene.
- Elevene er nysgjerrige, undrer seg og stiller spørsmål, blant annet ved systemer og fenomener i sin omverden.
- Elevene omsetter ideer til handling.
- Elevene tør å ta sjanser og går løs på krevende utfordringer uten å være redd for å mislykkes.
- Elevene reflekterer over og lærer av sine feil.
- Elevene viser målrettethet og utholdenhet når de arbeider med ulike innovasjons- og problemløsningsoppgaver.
- Elevene overvåker sitt eget arbeid med innovasjons- og problemløsningsoppgaver og gjør justeringer underveis.

Foreldrene:

- Foreldrene har kunnskap om hvordan skolen arbeider med innovasjon, skaperglede og kreativitet i opplæringen.
- Foreldrene oppmuntrer sitt barn til å utforske og finne nye løsninger på problemer og utfordringer de oppdager.

INDIKATOR 5 | Elevene kommuniserer og samarbeider med hverandre. De lærer med og av hverandre.

På skolen:

- Alle ansatte på skolen deltar i og bidrar inn i skolefelleskapet.
- Skolen har systemer for samarbeid mellom lærere, mellom lærere og elever og mellom elever.
- Elever samarbeider på tvers av grupper, klasser og trinn.
- Skolens årsplaner har tydelige mål og beskrivelser for hvordan samarbeidet mellom elevene skal være.

I klasserommet:

- Undervisningen gir mange muligheter for samarbeid mellom elever, der elevene arbeider mot et felles mål og utvikler felles forståelse.
- Organiseringen av undervisningen er variert; elevene jobber individuelt, i par og ulike gruppekonstellasjoner.

- Undervisningen gir rom for at elevene kan bruke hverandre som læringsressurser og lærer elevene hvordan de kan lytte aktivt til hverandre.
- Elevene skaper og bygger opp kunnskap gjennom kommunikasjon og samarbeid.
- Lærerne skaper et trygt klassemiljø der alle elevers bidrag anerkjennes. Elevene undres sammen, stiller kritiske spørsmål og det gis rom for å ta sjanser og gjøre feil.
- Elevene deltar jevnlig i læringsamtaler for å utvikle sine kommunikasjonsferdigheter, for eksempel å presentere logiske argumenter, prøve argumenter mot hverandre, tåle uenighet og kritikk og presentere saklig kritikk.

Elevene:

- Elevene har trygghet og mot til å ytre seg og si sin mening.
- Elevene bruker hverandre som læringsressurser og lytter aktivt til hverandre.
- Elevene samarbeider med og uten teknologi også utenfor skolefellesskapet.
- Elevene kommuniserer det de har lært på forskjellige måter tilpasset innhold og publikum. De ser på sitt og andres bidrag som betydningsfullt i fellesskapet.
- Elevene forstår hvordan kunnskap skapes og deles gjennom dialog. Elevene er i stand til å vurdere logikk og validitet i argumenter.
- Elevene lytter aktivt til sine medelever, for eksempel ved å stille spørsmål, dele ideer og strategier, bygge videre på andres ideer og innspill og kunne revurdere sine egne meninger i møte med andres.

- Elevene arbeider effektivt og respektfullt med ulike elever og grupper.
- Elevene ber om hjelp når de trenger det og erfarer at de selv lærer av å forklare til andre.
- Elevene tar på seg ulike roller, også lederoppgaver, og driver prosjekter videre.

Foreldrene:

- Foreldrene har kunnskap om hvordan skolen legger til rette for samarbeid mellom elever og hvordan elever kan være ressurser for hverandre.
- Foreldrene hjelper sitt barn til å lytte aktivt til andre og se på andre elever som en ressurs i deres læring.

INDIKATOR 6 | Elevene er selvregulerte og reflekterer over egen læring.

På skolen:

- Lærerne trener sin egen metakognisjon og reflekterer over hvordan skolen kan bidra til å skape selvregulerte elever.
- Skolen har planer for hvordan arbeidet med elevenes selvregulering skal foregå.

I klasserommet:

- Undervisningen legger til rette for læringsfremmende samtaler der elever sammen reflekterer over egen læring, utfordringer og arbeidsprosess.
- Elevene lærer ulike strategier for å planlegge, gjennomføre og vurdere arbeidet i fellesskap og ta ulike roller i en samarbeidsprosess.
- Elevene trenes i selvregulering gjennom å samarbeide. Lærer modellerer, veileder og deltar som en partner.

- Lærerne følger elevenes progresjon tett og gir støtte tilpasset den enkelte elev.
- Lærerne og undervisningen stimulerer elevenes motivasjon.
- Undervisningen legger til rette for at elevene kan oppdage hvordan spørsmål påvirker deres egen tenkning og læring, og elevene utfordres til å tenke over sin egen læring.
- Lærerne modellerer hvordan elevene kan være metakognitive om egen læring.
- Lærerne modellerer hvordan elevene kan utvikle utholdenhet ved å trene på og utvikle strategier for å komme videre når noe er vanskelig.

Elevene:

- Elevene viser lærelyst og motivasjon, de har et eierskap til det de skal lære og det oppleves relevant.
- Elevene reflekterer over egen læring, de setter høye mål og vet hvor de skal, de overvåker, kontrollerer og justerer sin egen prosess, både kognisjon, motivasjon og atferd.
- Elevene tar initiativ i egne læringsprosesser, de bruker tenkemåter og læringsstrategier aktivt.
- Elevene forstår sine egne læringsprosesser og egen faglig utvikling, de utviser selvstendighet og mestringsfølelse.
- Elevene velger læringsressurser og strategier som er hensiktsmessige for å nå målet når de arbeider mot.
- Elevene håndterer og planlegger tiden sin.

- Gjennom selvregulering og metakognisjon skaper elevene en helhetlig og varig forståelse.
- Elevene integrerer, sammenstiller og anvender kunnskap i nye situasjoner med økende selvstendighet.
- Elevene viser utholdenhet og motstandsdyktighet når de møter utfordringer. Elevene håndterer sine egne følelser og motivasjon underveis i prosessen.

Foreldrene:

- Foreldrene har kunnskap om hvordan skolen arbeider med selvregulering.
- Foreldrene hjelper sitt barn til å reflektere over egen læring og læringsprosess og vise utholdenhet og motstandsdyktighet når de møter utfordringer.

OMRÅDE 3: Livsmestring

Det er godt dokumentert at sosial og emosjonell kompetanse er viktig for elevenes læringsutbytte og psykiske helse. *Livsmestring* er å utvikle ferdigheter og tilegne seg praktisk kunnskap som hjelper den enkelte til å håndtere medgang, motgang, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter på en best mulig måte. Det handler om å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre også i fremtiden (LNU, 2017). Livsmestring kan også defineres som «*Det positive selv-bildet, selvfølelsen og tilhørigheten vi får når våre kognitive, emosjonelle, sosiale og fysiske behov blir møtt*».

Skoleeiers ansvar:

- Bygger sin ledelse, utvikling og praksis innen livsmestring på eksisterende utfordringer i lokalmiljøet og relevant forskning.
- Støtter skolene i arbeidet med å utvikle høy kvalitet på skolens arbeid med skolemiljø og livsmestring.
- Etablerer samarbeidsstrukturer for erfaringsdeling og kompetanseheving i lærende team på tvers av skoler.
- Fremmer en kultur for refleksjon, undersøkende praksis der det å feile sees på som en kilde til læring.
- Skaper et felles ansvar for sektorens kontinuerlige utvikling på alle nivå.

INDIKATOR 1

Elevene har en sunn fysisk og psykisk helse og utvikler sin sosiale og emosjonelle kompetanse.

På skolen:

- Skolen har systemer, rutiner og tilgang til verktøy for hvordan de skal arbeide med elevenes fysiske og psykiske helse.
- De ansatte på skolen har et positivt elevsyn, kompetanse og vilje til å videreutvikle elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse.
- Elevenes emosjonelle og sosiale utvikling, fysiske og psykiske helse er en naturlig del av læringsarbeidet.
- Skolen har høye forventninger til elevenes atferd og læring.

I klasserommet:

- Lærerne har gode relasjoner til elevene og leder elevgruppene på en tydelig måte.
- Lærerne anerkjenner eleven og møter dem med positive forventninger om mestring.
- Undervisningen ivaretar og utvikler elevenes fysiske og psykiske helse.

Elevene:

- Elevene utvikler emosjonell kompetanse og sosial kompetanse i ulike situasjoner.
- Elevene er trygge på at voksne vil dem vel, ser dem og passer på.
- Elevene er rausere ved å inkludere alle, ta vare på hverandre og skolemiljøet.
- Elevene er modige ved å stå opp for seg selv, hjelpe en venn og tørre å si ifra.
- Elevene tar aktive valg som aktører i eget og andres liv.
- Elevene tar sikre og sunne valg knyttet til sin egen psykiske og fysiske helse, både på analoge og digitale arenaer.
- Elevene opplever å bli tatt på alvor når de har en bekymring rundt eget skolemiljø.

Foreldrene:

- Foreldrene tar ansvar for sitt barns emosjonelle, sosiale, psykiske og fysiske utvikling.
- Foreldrene viser interesse for samarbeid og tilstreber god kommunikasjon med skolen og andre foreldre.
- Foreldrene tar bevisste valg knyttet til sin rolle som aktør i barnets liv.
- Foreldrene opplever at de blir tatt på alvor når de har en bekymring rundt elevens skolemiljø.

INDIKATOR 2

Elevene utvikler sin metakognitive kompetanse og opplever seg som aktører i eget og andres liv.

På skolen:

- En *kultur for læring* (lærende tankesett) preger skolen, der det å gjøre feil sees på som en mulighet for læring og forbedring.
- Elevenes kognitive og sosiale utvikling er en naturlig del av undervisningen.

I klasserommet:

- Undervisningen gir mulighet for avanserte kognitive ferdigheter som kritisk tenkning, problemløsning, metakognisjon og selvregulering.
- Elevene lærer hvordan de tar gode valg for seg selv, basert på deres nivå, interesser og preferanser i læringen.

Elevene:

- Elevene opplever seg som viktige aktører i egen læring og har ambisjoner på egne vegne.
- Elevene er engasjert i egen atferd og samspill med andre elever og voksne.

- Elevene har tro på egne evner, samt viser motstandsdyktighet og selvregulering når de lærer.
- Elevene er utforskende, tar sjanser og tør å feile. De viser vilje og evne til å gå løs på nye oppgaver og dele erfaringer med andre.
- Elevene har gode holdninger og ferdigheter og tar kloke valg i sosiale relasjoner både i det virkelige liv og på nett.

Foreldrene:

- Foreldrene viser interesse og engasjerer seg i sitt barns læring.
- Foreldrene tar ansvar for at barna utforsker, tar sjanser og tør å feile.
- Foreldrene viser forståelse og hjelper til med å gi sitt barn robusthet og mulighet til å takle motgang.
- Foreldrene hjelper barna til å fremstå som viktige aktører i eget og andres liv.

INDIKATOR 3

Elevene samarbeider og bidrar til fellesskapet sammen med medelever, voksne på skolen og resten av skolesamfunnet.

På skolen:

- Skolen driver et helhetlig og systematisk arbeid for å skape et trygt og godt skolemiljø (jfr. planen "Trygt skolemiljø").
- De ansatte på skolen har kompetanse og vilje til å videreutvikle elevenes skolemiljø.
- Skolen lar elever samarbeide på tvers av trinn.
- Prinsipper om likhet og mangfold er en del av skolekulturen.
- Skolen har systemer for å ta imot nye elever og foreldre og inkludere dem i skolesamfunnet.
- Skolen, foreldre og nærmiljøet samarbeider for å finne andre lærings- og sosialiseringarenaer utenfor skolen.

I klasserommet:

- Lærere legger til rette for en samarbeidskultur mellom lærere og elever, og mellom elever, og et trygt og forutsigbart klassemiljø.
- Lærerne modellerer toleranse for mangfold og betrakter ulikhet som noe normalt.
- Lærerne involverer foreldre og holder dem orientert for å støtte opp under et positivt læringsmiljø hjemme og på skolen.
- Lærerne inviterer foreldre til å bidra til sosiale aktiviteter i og utenfor skolen.

Elevene:

- Elevene opplever fellesskap og tilhørighet til medelever, voksne på skolen og skolesamfunnet.
- Elevene har gode relasjoner til andre, er bevist sin egen rolle og bidrar positivt til et trygt og godt læringsmiljø.
- Elevene viser empati, åpenhet, raushet, respekt, fleksibilitet overfor andre og sørger for å inkludere alle.
- Elevene samarbeider for å støtte egen læring og bidrar til andres læring, følger regler for samarbeid og utøver ledelse i gruppen.
- Elevene bidrar til problemløsning på en respektfull og ansvarlig måte.

Foreldrene:

- Foreldrene deltar, bidrar til sosiale aktiviteter i og utenfor skolen.
- Foreldrene er gode rollemodeller og fremsnakker skolen, elever og andre foreldre.
- Foreldrene imot nye elever og foreldre og inkluderer dem i elev- og foreldrefellesskapet
- Skolen, foreldre og nærmiljøet samarbeider for å finne andre lærings- og sosialiseringarenaer utenfor skolen.

INDIKATOR 4 | Elevene tar medansvar og utøver medborgerskap.

På skolen:

- Demokratiske prosesser og menneskerettigheter er tydelig i skolens systemer, rutiner og praksis.
- Personalet på skolen viser respekt for felles beslutninger.
- Skolen legger dialog og medvirkning til grunn for utvikling av bedre løsninger.
- Sentrale universelle verdier drøftes jevnlig i personal-, elev- og foreldregruppen.
- Skolen tilrettelegger for at elevene kan ta medansvar og vise medborgerskap.

I klasserommet:

- Undervisningen lærer barna om deres rettigheter og plikter.
- Undervisningen gir elevene mulighet til delta i de demokratiske prosesser og mulighet for å ta medansvar.
- Undervisningen gir elevene verktøy for problemløsning knyttet til demokratiske prosesser.
- Undervisningen gir trening i og bevissthet rundt menneskerettigheter og demokratiske ferdigheter.

Elevene:

- Elevene har gode kommunikative ferdigheter og mulighet for å uttrykke sine meninger, ønsker og behov.
- Elevene ser ulike perspektiv i en situasjon, analyser og benytter hensiktsmessige verktøy for å løse konflikter
- Elevene tar lederskap og ansvar for gruppen
- Elevene har gode demokratiske ferdigheter og deltar i demokratiske prosesser på skolen. Uttrykke meningene sine.
- Elevene viser forståelse for ulikhet og mangfold. De ser sin identitet, sine verdier, kultur og interesser som betydningsfull i skolesamfunnet.
- Elevene har kunnskap og kompetanse slik at de kan bli aktive deltakere i et stadig mer kunnskapsintensivt samfunn.
- Elevene er aktive deltakere det sosiale fellesskapet i klassen og på skolen. De engasjerer seg i og bidrar til en positiv skolekultur.
- Elevene reflekterer over sitt ansvar og sine rettigheter i samfunnsfellesskapet.

Foreldrene:

- Foreldrene tar ansvar for foreldrefellesskapet. De tar initiativ til sosiale aktiviteter for foreldre gruppen og viser respekt for felles beslutninger.
- Foreldrene deltar i demokratiske prosesser og i drøfting av sentrale universelle verdier på skolen og i samfunnet for øvrig.

INDIKATOR 5 | Elevene tar bærekraftige og klimakloke valg.

På skolen:

- Skolen gir elevene erfaringer med bærekraftighet og muligheter til å ta klimakloke valg.
- Skolen legger til rette for utforskende problemløsning og innovasjon.
- Skolen involverer elever og foreldre ved nye, klimavennlige løsninger.
- Skolen legger til rette for, tester ut og framstår som en god rollemodell for klimavennlige løsninger, for eksempel trafikkikker skolevei, kildesortering, gjenbruk etc.

I klasserommet:

- Undervisningen legger til rette for at elevene kan forstå hvordan globale og interkulturelle forhold påvirker egen og andres virkelighet.
- Lærerne er gode, klimakloke forbilder.

Elevene:

- Elevene analyserer globale og interkulturelle forhold kritisk og fra ulike perspektiver for å forstå hvordan ulikheter påvirker oppfatninger, vurderinger og ideer man har av seg selv og andre.

- Elevenes verdier, holdninger og ferdigheter viser at de har kunnskap om og toleranse for andre kulturer.
- Elevene viser solidaritet med andre utenfor skolesamfunnet. De engasjerer seg i åpne, tilpassede og gode samtaler med mennesker med ulik bakgrunn basert på en felles respekt for menneskeverdet.
- Elevene tar bevisste, etiske valg.
- Elevene viser engasjement for miljøet og tar medansvar for bærekraftig utvikling og tar bærekraftige og klimakloke valg.

Foreldrene:

- Foreldrene deltar i aktiviteter som viser medansvar og bærekraftig utvikling.
- Foreldrene er bevisst sin rolle som aktører og forbrukere i lokalsamfunnet.
- Foreldrene er gode rollemodeller ved å ta bevisste, etiske og klimakloke valg.

Grunnskoleadministrasjonen
1304 SANDVIKA

www.baerum.kommune.no